

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRRTNI VESTNIK«

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
OBRRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Ponatisli dovoljeni
le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XVII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 15. novembra 1934.

Štev. 16.

† Aleksander, kralj Jugoslavije

Neizmerna, v zgodovini brez prime-
ra, v domišljiji nedoumljiva in doslej
nedoživljena katastrofa je zadela jugo-
slovenski narod. Največji sin našega na-
roda, tvorec in graditelj močne in zed-
njene kraljevine Jugoslavije, naš dra-
gi in priljubljeni vladar, Nj. Vel. kralj,
je padel naglo in nepričakovano kot
vzvišena žrtev tragične volje neodklon-
ljive usode. V trenutku, ko je v mislih
spremljan od celokupnega jugosloven-
skega naroda stopil na ozemlje zavez-
niške in prijateljske Francije kot nosi-
lec in vestnik lepše bodočnosti miru in
sloge med narodi, je demon v člove-
ški podobi s strahotnim dočimskim ci-
nizmom uničil dragoceno življenje ve-
likega vladarja, v katerega so bile te-
daj uprte oči vse Evrope in od katere-
ga so pričakovali značilna in usodna
dela za obvarovanje svetovnega miru.
Porazeni in osupljeni zaradi teže in
strahotnosti dogodka, smo nemi pod
udarci tragedije, čije obseg in posledice
komaj moremo spregledati in doume-
ti. In, četudi od vseh strani prihajajo
potrdila o resničnosti katastrofe, se nam
vendar vidi nemogoča in nesmiselna.

Največji vladar naše zgodovine, naj-
preudarnejši vojskovodja zmagovalnih
bitk, najhrabrejši borec naših slavnih
vojsk, prvi vitez med vitezi, legendarni
vojak in herojski kralj je zaprl za ved-
no svoje neutrudne, sokolske oči. Srce
neustrašnega kralja junaka in viteza je
prenehalo biti. Njegov večni, nepozab-
ni nasmeš Kralja zmagovalca je zamrl.
Njegove jeklene mišice graditelja in
stvarnika močne jugoslovenske države
so popustile. Ugasnilo je do tragične
vzvišenosti plemenito življenje Nj. Vel.
Kralja Aleksandra katerega legendarni
sloves je bil posebljenje naše sodob-
ne zgodovine.

Potrnost zaradi krutega udarca usode,
osuplost zaradi nedogledne tragike,
presenečenost zaradi grozote neusmilje-
nega dejstva vežejo misli in odvzemajo
moč in sposobnost najti izraze, s kate-
rimi bi bilo mogoče vsaj približno in v
najbolj bledeh nijansah evocirati in opi-
sati vzvišeno, herojsko osebnost Kral-
ja viteza in mučenika. Njegova legen-
darna osebnost vojskovodje in vladarja
je tako bitno in neločljivo zraščena z
zgodovino našega zedinjenja, ki mu je
bil On glavni graditelj, da šele sedaj
moremo pravilno ceniti ogromen zna-
čaj njegove vloge v življenju našega
naroda.

Tragična in mučeniška smrt Nj. Vel.
Kralja Aleksandra I., ki je nastopila pod
tako krutimi okolnostmi, pomeni za naš
narod in našo državo neizmerno in ne-
nadomestljivo izgubo. Toda ona je ena-
ko težak udarec vsej Evropi in vsemu
človeštvu, ker je veliki jugoslovenski
kralj s svojo razsodnostjo in preudar-
nostjo, s svojim globokim političnim
pogledom in sijajno diplomatsko
veščino postavil najsolidnejše osnove
za obvarovanje mednarodnega miru ne
le na Balkanu, temveč v vsej Evropi.
Njegova usodna pot v Francijo je ime-
la za cilj, da madaljuje veliko začeto
delo in ga okrona s pozitivnimi in za-
ključnimi rezultati. Zlikovska atentator-
jeva roka je prekinila Njegovo plemenito
delo, toda ni zaustavila njegove zgo-
dovinske misije, niti onemogočila Nje-
govih impozantnih, vizionarnih načrtov
o veliki in lepi bodočnosti našega nara-
da, Balkana, vse Evrope in človeštva
sploh. Legendarna osebnost velikega
jugoslovenskega kralja ne bo torej vpi-
sana le na straneh naše zgodovine, v
kateri je zayzel najvišji in najmarkant-
nejši položaj, marveč bo z globoko za-
režanji brazdami vpisana v evropsko
zgodovino, in medtem, ko bo Njegovo

herojsko ime pomenilo najlepše, naj-
važnejše in najimpozantnejše v naši
zgodovini, bo v Evropi pomenilo važ-
no in znamenito epoho.

Zgodovinska misija velikega kralja je
dokončana. Usodna pot v zavezniško in
prijateljsko Francijo je bil Njegov zad-
nji, triumfalni pohod heroja-zmagovalca.
Dasi ga je presenetila mučeniška
past usode, je vendar Nj. Vel. Kralj pa-
del viteško in slavno, pod triumfalnimi
slavoloki in ob vzklikanju velikega, he-
rojskega naroda, ki je gledal v Njemu
posebljenje najvišjih vrlin junaka in
viteza. To je bil Njegov zadnji triumf,
krog katerega je zločinska smrt spletla
venec nesmrtnih slave in oreol večne-
ga mučeništva.

nosti in misli za dobrobit države in na-
roda.

Duševno in fizično je dozorel v naj-
pomembnejših zgodovinskih časih na
Balkanu in v Evropi. Njegov veliki Oče,
kralj Peter, ideolog svobode in ustaški
vojvoda, je slutil dogodke, v katerih ne
bo več mogel sodelovati s kadetsko
zanešenostjo mladeniča iz Saint Cyra,
niti z romantičnim elanom iz časov svo-
jih nekdanjih bosanskih podvigov, ter je
pričel počasi pripravljati Sina na pre-
vzemanje kraljevskega srbskega žezla.

Princ Aleksander, podjeten, lep in
hraber, navdihnen z očetovo drznostjo
in energijo, je s 24 leti zapovedoval v
balkanski vojni prvi armadi. Tedaj je
prvič občutil trpljenje, ki je le z redkimi

lju pretrpeti najstrašnejši osredotočen
ogenj! Kakšne solze so se morale za-
bleščati v Njegovih očeh, ko so mu po-
ročali, da sovražne tolpe požigajo srb-
ske domove, koljejo žene, starce in
otroke in vdirajo na svobodna in ponos-
na šumadijska polja! S svojim sivola-
sim in utrujenim Očetom je vstopil v
armado vojvode Stepe Stepanovića,
uvrstil se med navadne vojake, ki so
bili nemi pred strahotno nadmočjo so-
vražnih divizij, in poslušal, kako je Oče,
tedaj že veliki kralj, govoril vojakom:

»Odvežem vas vaše prispege, odpu-
ščam vam vse, moji otroci, in bog naj
vam odpusti! Pojdite v svoje vase, do-
mov! Dajem vam častno besedo, da ni-
hče med vami zaradi tega nikdar ne bo
trpel! Toda jaz, vaš stari kralj, bom
skupaj s svojimi sinovi ostal tod in mi
bomo umrli v teh položajih tako, da
bo sovražnik mogel Srbijo osvojiti šele
tedaj, kadar bo prekoračil trupla vaše-
ga vladarja in njegovih sinov!«

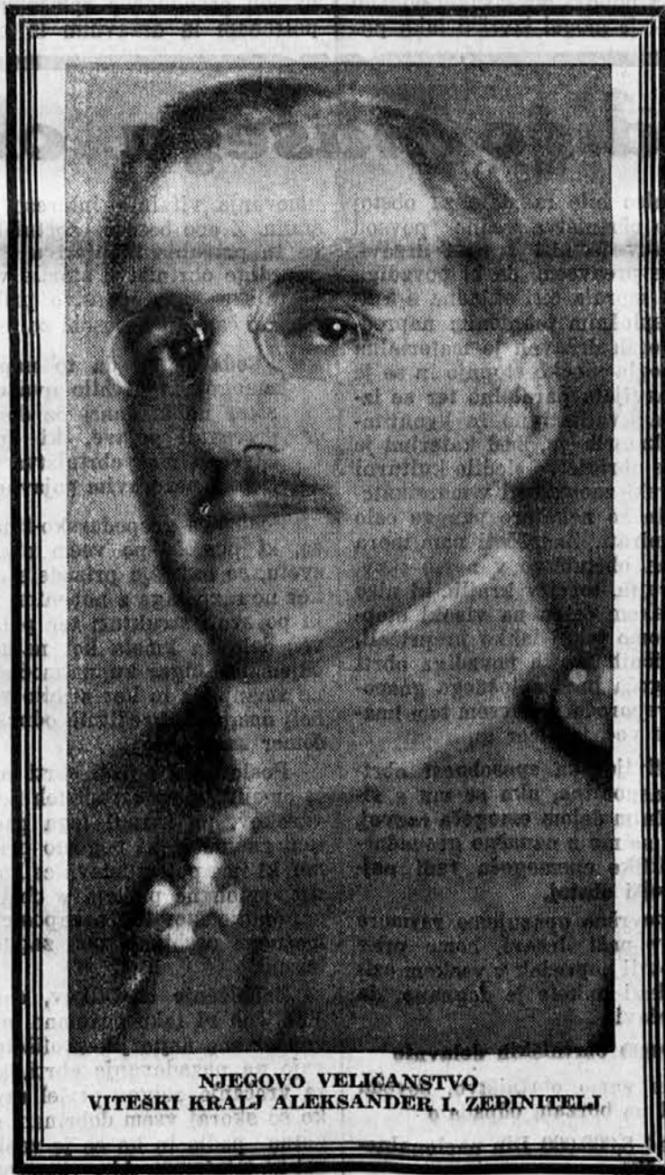
Nikdar niso še kralji tako govorili in
morda še nobeden sploh ni bil v takim
položaju. Vojaki so tedaj zbrali svoje
zadnje moči in izvršili pod zapovedni-
štvom vojvode Stepe Stepanovića
uspešno protiofenzivo. Regent je v nji-
hovi slavi sodeloval. Njemu je oče go-
voril iz srca. In nikdar ni regent zapu-
ščal svojih vojakov, nego vedno zvesto
sledil nesmrtnemu vzgledu svojega ne-
smrtnega očeta.

1915. je v obupnem in neodklonljivem
umiku nazadoval kralj Peter s svojimi
sinovi in svojim vojaštvom čez Alba-
nijo. Hrami so bili porušeni, zastave po-
vite, obleke raztrgane, topovi razbiti,
narod divje bičan od usode. Karadjor-
djevići so v teh pustih, krvavih in led-
nih gorah tuje in nezapne zemlje po-
stali legendarni. Ves svet je pretresen
strmel, začuden pred to neusmiljeno
tragedijo srbske dinastije in srbskega
naroda. Edmonde Rostand in d'Annun-
zio sta pisala tedaj emfatične ode Kra-
lju Izgnancu.

Še globlje so se upognila pleča osta-
relega, toda nepremagljivega vladarja,
nekaj resnih in tožnih gub se je zare-
zalo na čelu regenta Aleksandra, ki je
tako naglo izgubil svojo državo, toda
— napredovali so vendar.

Tedaj se je najjasneje pokazala bi-
strost regentovega uma. Takoj po tej
katastrofi je odšel na solunsko fronto,
da ponovno zapoveduje vojaštvu, ki bo
maščevalo in si spet priborilo zaslužje-
no domovino ter osvobodilo in zedinilo
brate v duhu Njegove znamenite vojne
proklamacije in jugoslovenskih zaključ-
kov Narodne skupščine v Nišu. Nobena
stvar ni v Njemu zlomila volje za na-
daljnje borbe do zmage. Kralj Peter je
bolehen in zaprt sam vase živel v
skromnem dvorcu v Solunu, a sin regent
je tedaj večinoma bival na fronti in s
svojega položaja na Jelaku nasledoval
pozicijsko vojno svojega razredčenega
vojaštva, ki se je po lovorikah na Kaj-
makčalanu in Grniškem visu moralo
ustaviti na nemilih gorah, nemočno, da
razbije črna vrata na jugu svoje do-
movine. Dve leti so še morali tam ča-
kati in umirati od kroglj in težkega do-
motožja, dokler niso ponovno napredo-
vali.

V teli mučnih dnevih je regent Alek-
sander neomajno verjel v končno zmago
in ostvaritev Jugoslavije. Polni dve leti
je tolažil in bodril vojake in bival z
njimi v stalnem, neposrednem dotiku.
Z ničemer ni pokazal, da mučijo ka-
kršnekoli sumnje Njegovo dušo. Vesel
in optimističen je s svojim legendarnim
nasmehom pozdravljaj sveže polke do-
brovoljcev, ki so prihajali iz Rusije in
Amerike. Bil je nedvomno tedaj edini

NJEGOVO VELIČANSTVO
VITEŠKI KRALJ ALEKSANDER I. ZEDINITELJ

Med tem, ko potrj in ožaloščen ves
jugoslovenski narod skupaj z bratskimi
in zavezniškimi narodi joče nad gro-
bom velikega kralja, nesmrtnega hero-
ja in vzvišenega mučenika, med tem,
ko zvonovi vseh božjih hramov s tož-
nimi zvoki objokujejo neizmerno izgu-
bo nacije in države, prihaja iz milio-
nov in milijonov src zvestih, vdanih,
osupljenih in potrjih Jugoslovenov
krik, ki lomi nebo: Slava nesmrtnemu
kralju mučeniku! Čuvajmo Jugoslavijo!

Silno zgodaj je padlo breme državni-
ških skrbi na princa Aleksandra Kara-
djordjevića, rojenega 17. decembra 1888
na Cetinju. Ko mu je bilo 21 let, je bil
15. marca 1909. proglašen za prestolo-
naslednika Srbije. Odtlej pa do Njegov-
ve smrti. Ga niso zapuščale odgovor-

presledki trajalo polnih sedem let. Te-
daj je prvič gledal trupla svojih zvestih
vojakov, poslušal z boleščjo v srcu
vzdihne ranjencev in krepil svoje živce
v grmenju topov in strojnih pušk. Ču-
til je, globoko čutil, da bo za osvobo-
jenje in zedinjenje moralo biti prelite še
mnogo krvi. In ko je bilo Kosovo ma-
ščevano, a On se je vrnil zmagoslavno
v Beograd, mu je bilo jasno, da je do-
vršen le del ogromne jugoslovenske
misije in unitarističnih naporov Kara-
djordjevićev.

S 26 leti je postal srbski regent in
kot tak nekaj kasneje stopil v najbolj
krvavo in najbolj usodno vojno sveta.
Kakšni so morali biti občutki mladega
balkanskega regenta, ko je spoznal, da
bo njegova država morala v tem poko-

vladar, ki je najusodnejša leta svetovne vojne prebil v leseni kolibi na fronti, vsak trenutek v smrtni nevarnosti. Njegova in njegovih herojskih polkov neomajnost je bila končno septembra 1918. nagrajena z zmagajo. Čez ofenzivni in nepremagljivi polet svojih čet je tedaj mogel videti konture velike in zedinjene Jugoslavije. Judje, krvniki in zahrbtnježi so kapitulirali, a jugoslovensko vojaštvo je korakalo proti Savi in Donavi, da ustvari stoletni sen, sen regenta Aleksandra in Njegovega Očeta, sen najboljših Jugoslovenov.

Srbski regent je postal regent kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ko mu je bilo 30 let. V najboljši moški moči je nadomestil kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja, in bil 17. avgusta 1921 proglašen za kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ojekljenel, moder in preudaren je sedel na vladarski prestol z novo nalogo: da po osvobojenju izvede popolno jugoslovensko zedinjenje. Očeta je narod imenoval Osvoboditelja, a Sina Zedinitelja. Regent vojskovodja, simbol viteštva našega Pijemonta, je prevzel vlogo kralja državnika, prosvetitelja, konsolidatorja in obnovitelja. Kralj Aleksander je dopuščal, da se proces kristaliziranja in zenačevanja jugoslovenskih vrednot razvija po svobodni volji in poti, a vendar je skrbno pazil, da ne zaide na stranpota. Dragoceni hram naše državne in narodne svobode je prepustil narodnim predstavnikom v parlamentu, da nadaljujejo delo notranjega urejevanja ter kulturno prosvetnega, gospodarskega in socialnega napredka.

Kljub njegovi največji veri, niso narodni predstavniki pravilno ocenili in v celoti doumeli svoje zgodovinske naloge. Občutili niso pravilno vse teže svoje odgovornosti v unifikatoričnem delu v mladi državi. Posvetili se niso konsolidatorski akciji in tisti meri, ki so jo zahtevali interesi nacije in države ter ogromne žrtve, ki so za isto padle po bojnih poljanah. Njihovo delo je

končno zašlo na stranpota proti gotovi katastrofi.

Tedaj se je visoki Arbitr pojavil ponovno in ustvaril znameniti 6. januar ter tako osebno zastavil vso svojo moč za očiuvanje miru in reda v državi in za povratek vere v pravico in zakonitost, za lepšo bodočnost države in naroda. Odvrnil je vidovdansko ustavo, razpustil nesrečni parlament in v močnem in kraljevskem apelu dejal narodu:

»Moja pričakovanja, kakor tudi pričakovanja naroda, da bo evolucija našega notranjega političnega življenja prinesla ureditev in konsolidacijo razmer v državi, se niso ostvarila. Parlamentarni red in vse naše politično življenje dobivata vedno jasnejše negativno obeležje, ki narodu in državi je škoduje... Parlamentarizem, ki je kot politično sredstvo po tradicijah mojega nepozabnega Očeta ostal tudi moj ideal, so pričele zaslepljene politične strasti zlorabljati v tako veliki meri, da motijo vsako plodno delo v naši državi.

Iskati moramo nove metode dela in graditi nova pota.

Za te svoje napore, je končno dejal kralj Aleksander, da imajo edini cilj: »da v čim krajšem času ostvarijo tiste ustanove in tisto državno ureditev, ki bo najboljšo prilagodena narodnim potrebam in državnim interesom.«

Vedno trudeč se za jugoslovensko edinstvo je kralj dal 6. septembra 1930 našemu vojaštvu nove, jugoslovenske zastave, a stare, najponosnejše in preperele, prenesel v mavzolej na Oplenac. Naglašal je, da mora Jugoslavija napredovati le pod eno samo zastavo, a jugoslovenski polki morajo imeti jugoslovenske zastave, ki bodo našim jugoslovenskim borcem dajale nove moči. Naši novi polki, okrepljeni z divnim moralnim kapitalom srbskega vojaštva, imajo nove, jugoslovenske naloge.

Le Kralj s popolnoma jasnimi pogledi v bodočnost je mogel izvršiti tako po-

membno delo, tak zgodovinski, jugoslovenski misijonarski čin.

3. septembra 1931 je kralj dal narodu novo ustavo, a 8. novembra istega leta parlament. Dve leti in osem mesecev je trajal tkz. šestojanuarski režim, režim, ki je iskal nove metode in gradil nova pota.

Ko je pričel sejo novoizvoljenega narodnega predstavništva, je kralj v svoji prestolni besedi 18. januarja 1932 med drugim dejal:

»Naša nacionalna in državna celota je bila resno ogrožena. Grozilo nam je narodno razedinjevanje.

Niti za trenutek ne bi smeli pozabiti, da narodno zedinjenje ni delo ene generacije, niti posledica zgodovinskega slučaja. To je delo neprestanih naporov, večinih nacionalnih živih moči in rezultat moralnih in zgodovinskih pridobitev.

Narodno edinstvo in državna enotnost ne moreta nikdar biti predmet pogajanj. Biti morata nad našim vsakodnevni življenjem in izven vseh ostalih interesov.

Z zakonom od 3. oktobra 1929 je naše kraljestvo dobilo svoj pravi naziv in prekinilo z vidnimi sledovi zgodovine, z vsemi tistimi umetnimi mejami upravne razdelitve, ki so postale zgodovinske v tragičnem razcepljanju in razdvajanju naših plemen.

Narod je moje odloke sprejel navdušeno, o čemur sem se v vseh krajih države osebno prepričal, in to je potrdilo moje prepričanje, da je Jugoslavija enako mila domovina Srbov, Hrvatov in Slovencev in da smo nastopili pravo pot za zgraditev naše nacionalne države.

Zvest svoji besedi in tradicijam mojega doma sem z ustavo od 3. septembra lanskega leta sam dal osnovo za ostvareitev tistih ustanov, tiste državne uprave in tiste državne ureditve, ki bo najbolj prilagodena splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.

Načela nove ustave dajejo vse možnosti zdravemu nacionalnemu in socialnemu napredku in normalnemu razvoju političnega življenja. Vsa ta načela morajo biti lojalno izvajana v njihovi pravi zamisli:

nacionalno edinstvo in državna enotnost sta izven diskusije, v decentralizirani unitarni državi biva svoboden, enakopraven, nacionalno nerazdeljiv narod, poln spoštovanja in ljubezni do vere, prežet z vsem, kar je lepo in vzvišeno in zavedajoč se svoje dolžnosti v veliki človeški skupnosti.

Kralj Aleksander se je intenzivno zanimal tudi za vprašanja zunanje politike. Ko ga je o veliki noči 1927 intervjuval poročevalec »Daily Maila« o zunanjih politiki, in pozneje ta intervju objavil, je dodal:

Ni ga monarha ali poglavarja države v Evropi, ki bi bil pristrčnejši prijatelj in pobornik miru, kakor je kralj Aleksander.

Kot Jugosloven je naš blagopokojni kralj Aleksander nadkrilil vse svoje sodobnike in predhodnike. Ne le, da je idejo jugoslovenstva nosil v svojem srcu od svoje najbolj zgodnje mladosti in se zanjo boril, marveč je tudi sam ustvaril novo neojugoslovensko epoko, ko je proglašil 3. oktobra 1929. svoje kraljestvo za Jugoslavijo in tako v ogromnem obsegu realiziral koncepcije Karadjordjevičev, Ilije Garašanina in Strossmayerja. Bil je prvi kralj Jugoslavije. In vse, kar je sledilo temu gigantskemu državniskemu in nacionalnemu aktu, je dajalo odločne smernice, svežost in vsebino jugoslovenskemu napredku.

V polnem delovnem poletu, kot simbolično razkriljen beli orel nad jugoslovenstvom in Jugoslavijo je izpolnil svojo nalogo.

Slava nesmrtnemu kralju-mučeniku, graditelju in zedinitelju.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Za povzdigo našega obrtništva

Razvijanje obrti do današnje, kolikor toliko popolne stopnje, je doživelo različna razdobja. Bilo je trenutkov v zgodovini obrtnega razvoja, ko so skeptično gledali na življenjsko sposobnost te gospodarske panoge, a ti trenutki se ponavljajo zlasti sedaj, ko zapazamo tako močno povzdigo industrijskega kapitalizma in denarnega gospodarstva. Do nedavnega je bilo splošno prepričanje, da bo obrtništvo v neravni borbi s finančno močnejšimi tekmeči podleglo in izgubilo in tedaj izgubilo svojo tradicionalno pozicijo v procesu proizvodnje ekonomskih dobrin. Dasi je bilo nekaj obrtnih panog, ki se kot nesodobne niso več mogle preživljati, je vendar obrt kot celota v prvotni osebi rokodelske večine in neposrednega dotika mojstra s pomožnim osebje in nabavljalci vendar le počasi napredovala tudi v najtežjih časih in tako izpolnjevala svojo ekonomsko nalogo, da kot

glavni proizvednik izdeluje neštele potrebščine in tako povečuje nacionalni dohodek.

Kljub skeptičnim mnenjem o obrtniški bodočnosti, manifestira obrtništvo še danes svojo proizvodno moč in predstavlja močnega člana v gospodarski aktivnosti vseh civiliziranih držav.

Po številu obrtnikov in pomožnega osebja, ki iz leta v leto napreduje, dalje po svoji tradicionalni tesni povezanosti z najširšo nabavljivo javnostjo, kakor tudi po svoji ekonomski in nacionalni nalogi, je obrtništvo kot proizvodno panogo nemogoče uničiti, niti se je ne sme zapostavljati ali podcenjevati.

Celotnost obrtništva je nujna in neosporna potreba vsakega naroda.

Toda kljub vsemu so mnogi motili prirodni razvoj obrtništva in so mu delovanje skoraj da onemogočali. Tu in tam je bilo obrtništvo prepuščeno usodi svobodnega ekonomskega tekmovanja brez ozira na značaj in način predelovanja in izdelovanja posameznih izdelkov, a drugje so se sklicevali na različne zaščitne mere, ki pa so za neobrtne vedno večje, negoli zahtevajo dejanske potrebe. Z drugimi besedami:

obrtištvo kot proizvodni panogi na merodajnih mestih niso posvečali dovolj pozornosti, da bi moglo razviti svojo maksimalno proizvodno moč.

Enako niso bile razmere za obstoj in življenje obrtništva vedno povsod enake, pa seveda niti v naši državi. Znano je že predvsem, da bi povzdiga obrti vedno morala biti skladna s kulturnim in splošnim tehničnim napredkom. V mnogih državah je materialna kultura dosegla visoko stopnjo in se je tudi obrt razvijala paralelno ter se izpopolnjevala kvalitativno in kvantitativno. V nekaterih pa, med katerimi je tudi naša, je obrtništvo sledilo kulturni in gospodarski zaostalosti in marsikaterem oziru in so nekatere panoge celo pričele izumirati. Zadoščati nam mora le pogled na obrtništvo v naših tkzv. pasivnih krajih, torej v krajih, ki niso v gospodarskem oziru na visoki stopnji, pa se bomo takoj lahko prepričali, da je v dotičnih krajih povzdiga obrti sploh nemogoča brez splošnega gospodarskega preporeda. Pri vsem tem imamo še dokaz več, in sicer ta,

da je življenjska sposobnost obrtništva nepobitna, ako se mu s sistematičnim delom omogoča razvoj, a ne da se mu z napačno gospodarsko politiko onemogoča tudi najskromnejši obstoj.

Ako le površno opazujemo razmere obrtništva v naši državi, bomo prav lahko ugotovili napredek v vsakem oziru. Na podlagi ankete je dognano, da je v naši državi

nad 200.000 obrtniških delavnic

in da je na samo obrtništvo, seveda pred polomi na borzah, odpadalo

letno nad 8.000.000 Din nacionalnega dohodka.

Zgolj te številke zadoščajo, da povsem jasno predstavimo ogromno proizvodno in gospodarsko moč obrtništva v naši državi. Borba za povzdigo obrtništva, ki jo smotreno in načrtno izvajajo obrtniške ustanove v marsičem osvaja teren za preorientacijo gospodarske politike v odnosu do bitnih obrtniških potreb. Osnovanih je bilo mnogo ustanov za povzdigo naše obrti in ostvarjenih nekaj moderih zakonov, ki urejajo pravico na delo in postavljajo principe, po katerih se bodo marsikateri gospodarske pridobitne panoge mogle nemoteno razvijati, a zlasti obrtništvo. Ideološki pokret obrtništva v smeri rešitve gospodarske uravnoveženosti in drugih vprašanj s tem v zvezi s posebnim pogledom na vlogo obrtništva v narodnem gospodarstvu prihaja vse bolj do izraza, dasi mnogokrat ni našel potrebne pozornosti in pravilnega raz-

umevanja vitalnih interesov obrtnega stanu. Z eno besedo: obrtniške ustanove in privatna inicijativa so na polju povzdige obrtništva storile vse, da se obrtniško gospodarstvo prilagodi potrebam časa in osposobi za tekmovanje.

Škoda je le, da to naporno delo mnogokrat ni bilo uvaževano, ker sicer ne bi danes iz dneva v dan srečavali pojave, ki zmanjšujejo odporno moč obrtništva proti različnim nezdravim pojavom.

Posledice gospodarsko-finančne krize, ki pustoši po vsem civiliziranem svetu, so najtežje prizadele obrtništvo, ker ne razpolaga z nobenimi rezervami in po svoji strukturi ter položaju največ dela za kmeta kot najmočnejšega odjemalca, čigar kupna moč se je obupno zmanjšala in ker ni bilo v času najbolj omajanih kreditnih odnošajev z ničemer zaščiteno.

Poslovanje v naši obrti se je moralo omejiti zgolj zaradi teh neposrednih vzrokov, pa zaradi tega pada seveda tudi zaslužek, ki pogosto pri marsikomu, ki ima poleg delavnice košček kmetije, sploh ne prihaja v obzir. Zlasti napreduje število nezaposlenega pomožnega osebja, a tudi zapuščenih delavnic.

Zadolženje obrtnikov, dasi morda številčno ni tako ogromno, predstavlja vendar eno najtežjih okoliščin, ki vplivajo na nazadovanje obrti, ker je čas za vračanje dolgov prišel ravno sedaj, ko so skoraj vsem dobrinam cene strahotno padle in ko se je zaslužek znižal na minimum. Ako vzamemo v obzir še nesorazmerno visoke obresti na posojila nasproti finančni moči obrtnikov, moremo šele pravilno presoditi poostreno težko situacijo, v katero so zašli.

In, kar je najtežje, je dejstvo, da obrtnik kot dolжник ni zaščiten nasproti svojim upnikom, dasi je on upnik nasproti zaščitenim kmetom in zaščitenim denarnim zavodom.

Res je sicer, da vprašanje zaščite obrtništva prehaja v fazo meritornega razpravljanja in je že za isto pripravljen načrt uredbe, toda, sodeč po načrtnih merah za ureditev tega perečega vprašanja, moramo izraziti dvom, da ukrepi ne bodo zadostni in da dejansko ne bodo mnogo olajšali stanja obrtnika kot dolžnika. Ni najvažnejši problem, kakšni roki bodo dani obrtnikom za urejevanje njihovih denarnih obveznosti, nego je važnejše vprašanje,

kako trenutno najti dela in zaslužka, ker brez istih večina obrtnikov kljub največjim olajšavam ne bo mogla izpolnjevati svojih obvez. Prav posebno moramo poudariti vpliv kartelov industrijskih podjetij na nazadovanje obrtništva.

Pripravljena, da parira težke posledice nazadovanja prometa in žnjevanja cen, je naša industrija izhod v kartelskih dogovorih o zvišanju prodajnih cen, o ureditvi pogojev za prodajo in določanje prodajnih okolišev, izbrablja seveda carinsko zaščito za tuje proizvode. Brez možnosti, da se temu upre, je naše obrtništvo zašlo v tako težak položaj, da spričo povišanih cen sirovinam in težjim plačilnim pogojem nabavlja robo tedaj, ko gotovim proizvodom cene padajo in torej obrtniški skoraj ne morejo najti ugodnega tržišča. Sicer pa je vpliv kartelov na nazadovanje obrtništva izčrpno in dokumentarčno bil razpravljan že nešteto krat in nobeno ponavljanje ne more več koristiti.

Socialno breme,

ki z ogromno težo pritiska na naše obrtništvo, ni v skladu z materialno zmogljivostjo obrtnikov in zato

niti ni upravičeno,

dasi se tiče socialne zaščite delavstva. Zaradi tega niti ne želimo socialnih bremen principijelno obsojati, pač pa lahko zahtevamo,

da se zavarovanje delavstva preuredi z ozirom na realne sedanje razmere.

Tudi fiskalno obremenjevanje v raznih oblikah pogosto ni v sorazmerju z realno zmogljivostjo obrtnika, a zlasti ne od trenutka, ko so praktično vpeljali minimalno osnovo za določitev pridobnine na podlagi najemnine za privatno stanovanje. Nobenega dvoma ni, da je ta fiskalna mera najtežje prizadela obrtnike, čijih vrednost inventarja je minimalna, in to zlasti v naših pasivnih krajih. Dogodilo se je že več slučajev,

da je na tak način izračunana osnova za določitev pridobnine bila večja, kakor vrednost inventarja, pa je torej nadaljnje vzdrževanje delavnice sploh nesmiselno.

Četudi je z omenjeno reformo v davčni administraciji zamčena boljša ugotovitev materialne resnice pri ocenjevanju davčne zmogljivosti in dasi je isti cilj, da se povečajo neposredne dajatve, vendar se ta način ne bo mogel vzdržati, ker presega realne možnosti.

Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan

Obrtniški teden

Iz krize, ki je posebno prizadela obrtnika, se je porajala misel »Obrtniškega tedna«. Velika gospodarska depresija je obrtništvo spravila na rob propada, da mu stoje delavnice prazne; brez dela in upa na naročila glede s strahom v bodočnost. Da se mu pomore vsaj deloma do zaslužka, opozori javnost na važnost te gospodarske panoge, s katero je tesno povezano tudi drugo gospodarsko življenje, ter ugrdi zopet njegovo pozicijo — v javnosti — to je namen »Obrtniškega tedna«.

»Obrtniški teden« se vrši od 1. do 8. decembra 1934. Prvi december praznuje obrtništvo narodni praznik skupno z ostalo javnostjo, katerega bo ravno letos treba posebno poudariti in pokazati na naše uedinjenje. Zato ta dan ne bo nobenih specijelnih obrtn. prireditev. V nedeljo 2. decembra dopoldne se bodo po vsej dravski banovini vršila manifestacijska zborovanja, katerih se udeležijo razen obrtnikov tudi pripadniki drugih stanov, kakor kmetovalci, uradniki, delavci, gospodinjice itd., povabljeni pa bodo poleg oblasti tudi predstavniki raznih gospodarskih, nacionalnih, kulturnih in stanovskih društev. V Ljubljani bo ta dan ob 10. uri dopoldne v Unioni zbor z govori zastopnikov obrtništva, oblasti in drugih stanov, nakar se bo sprejela resolucija z glavnimi obrtniškiimi zahtevami. Prireditev se bo prenašala po radiu, na kar opozarjamo. Ljubljanska radiopostaja bo v tem tednu pri našala vsak dan ob 1. uri popoldne desetminutna predavanja o obrtništvi, vsa kinopodjetja bodo opozarjala s posebno sliko, predstavljajočo delovnega obrtnika, na »Obrtniški teden«. Naši dnevniki bodo vsak dan prina-

šali aktualne članke o obrtniških vprašanjih, da bo javnost točno obveščena o njegovem položaju, katerega bi se moglo mnogo izboljšati, če bi konzument kupoval njegove izdelke, mesto da se navdušuje za inozemsko blago. Po šolah se bo učencem in dijakom predavalo o važnosti obrtnega stanu. Propagandni lepaki z napisom »Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan« bodo na vseh javnih prostorih, v vseh obrtniških delavnicah in trgovinah. Obrtniki bodo imeli posebne znake, predstavljajoče nakovalno in kladivo. Reklama se bo vršila tudi potom reklamnih markic za prelepljanje na dopise, račune in ovitke.

Dobra izvedba »Obrtniškega tedna« leži na nas samih. Krajevni odbori so prevzeli njegovo izvedbo, pomagati pa jim mora vsak obrtnik z razpečavanjem lepakov, značk in markic. Nobena delavnica ne sme biti brez lepaka. Izložbe naj se v tednu primerno aranžirajo. Konzumenti naj se privabljajo k nakupu s primernim znižanjem cen, kar naj velja tudi za naročila pri poznejši dobavi. Udeležbo na nedeljskem zborovanju naj smatra vsak obrtnik za svojo dolžnost ter naj dela propagando za udeležbo tudi med neobrniki.

Oblasti so našemu pokretu naklonjene, v kar nam je najboljši dokaz pokroviteljstvo »Obrtniškega tedna«, katero je blagovolil prevzeti gospod ban dr. Drago Marušič. Tudi vsa javnost nam stoji ob strani, ker se zaveda velikega gospodarskega in socialnega pomena obrtnega stanu.

Zato vsi na delo in pokažimo, da »Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan«.

V kraljev spomin

Ustanove iz podpornega sklada viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1934 za uboge onemogle bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 200 Din, odnosno po 100 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 25. novembra 1934, opremljene z dokazilom in potrdilom občinskega urada, da je prosilec ali prosilka trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je obubožal, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega zborničnega pripadnika.

Sejmski sodelavci

Pri sejmskem odseku Krajevnega odbora združenih obrtniških organizacij v Ljubljani so bili v svrhu podrobne izvedbe sejma ustanovljeni sledeči pododseki:

Umetnostno razstavni pododsek: Karlovšek Josip, stavbenik pri tvrdki Dekor, Miklošičeva c.; Hibšer Hugon, fotograf, Sv. Petra c.; Miklavc Ivo, grafični atelje, Gregorčičeva ul. 17-b;

Reklamni (propagandni) pododsek: Perko Matija, stavbno mizarstvo, Celovška c.; Kunc Teodor, krojaški mojster, Sv. Petra cesta 4; Sluga Josip, tapetnik, Sv. Petra c. 5 in Karlovšek Josip.

Finančni pododsek: Batjel Fran, tovarnar, Karlovška c. 4; Pučnik Adalbert, krojaški mojster, Šelenburgova ul.; Kopač Jernej, tovarnar, Celovška c. 14; Miklavc Ivo, grafični atelje, Gregorčičeva ul. 17-b.

Gospodarski pododsek: Rebek Josip, ključavničarski mojster, Cankarjevo nabrežje; Horvat Joško, sedlarski mojster, Sv. Petra c. 85; Bajec Ivo, vrtnarski mojster, Pod Trančo; Primožič Ferdo, mizarški mojster, Tržaška c. 13-1; Urbas Miroslav, tovarnar, Slomškova ul. št. 14.

Ali ste že poravnali naročnino lista? Kdor še ni poravnal »Obrtniškega kalendarčka za leto 1934«, naj to takoj stori!

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

Razbremenitev naših obrtnikov

Vprašanje razdolžitve naših obrtnikov je bilo že predmet neštetihih razprav in je o isti razpravljala tudi konferenca vseh zbornic v Skoplju maja letošnjega leta. Nedavno je bila sklicana plenarna seja skopske Obrtne zbornice, ki je o tem vprašanju ponovno razpravljala in nato na kr. vlado naslovila prošnjo, da vprašanje zaščite obrtnikov reši čimprej in predpiše uredbo, ki naj bi bila utemeljena na sledečih principih:

1. Vsi obrtniki, ki legalno izvršujejo svojo obrt, imajo svoje dolgove, ki so jih napravili pred 20. aprilom 1932, izplačati na naslednji način:

a) Dolgove od 1000 do 10.000 Din morajo izplačati upnikom v roku petih let, in sicer v enakih šestmesečnih obrokih.

b) Dolgove od 10.000 do 20.000 Din morajo izplačati v roku sedmih in pol let v enakih šestmesečnih obrokih.

c) Dolgove nad 20.000 Din morajo izplačati v roku desetih let v enakih šestmesečnih obrokih.

2. Obrtniki-dolžniki, ki so obenem upniki kateregakoli zaščitenega denarnega zavoda ali kmeta, naj v pogledu odplačevanja dolgov uživajo v odgovarjajočem znesku isto zaščito, ki jo imajo kmet ali denarni zavodi.

3. Obrestna stopnja 6% se določa za vse obrtniške dolgove, napravljene pred 20. aprilom 1932. in naj bodo v isto vračunane vse provizije in podobno. Enako se ne morejo nevplačne obresti po 20. aprilu 1932. obrestovati z več kot 6%. To velja za iztožena dobroimetja.

4. Z ustvaritvijo te uredbe o zaščiti obrtnikov, naj se ustavijo vse prodaje premičnega in nepremičnega premoženja obrtnikov, kakor tudi sekvestracije in transferacije, izvršene s ciljem, da se realizirajo dolgovi.

5. Dolgovi Narodni banki, Državni hipotekarni banki, Poštni hranilnici, Zanaški banki kraljevine Jugoslavije in obrtniškim kreditnim zadrugam so izvzeti iz te uredbe.

Predpriprave za obrtni teden v Novem mestu

Dolenjsko obrtništvo brez razlike domači obrtniki, ljudje, na katere se je treba v prvi vrsti ozirati, ljudje, ki ne morejo živi pod zemljo, zlasti še, ker so zmožni tekrovati z izdelki inozemskih tovarn in velepodjetij, s katerimi je danes preplavljen naš trg. — Da smo pošteni državljani, ki dajemo državi v obilni meri, kar je njenega, zato pa tudi želimo in prosimo njenega mogočnega varstva in zaščite!

Tudi občinstvo samo bi nas moralo podpirati s svojim razumevanjem. Kupovati bi moralo edino le domače izdelke, čeravno so na videz nekoliko dražji, vendar pa se v praktični uporabi izkažejo cenejši, ter napovedati neizprosno bojko vsem tujim in v vsakem pogledu manj vrednim izdelkom! Če pa že to ne gre tako hitro in gladko, pa bi morali povsod dati vsaj prednost domačim izdelkom. S tem bi naše občinstvo pomagalo domačemu obrtništvi do boljših časov, kar bi bilo tudi njemu v korist! Pomagali bi dvigniti domačo obrt na najvišjo stopnjo, da bi na tak način mogla zavladati nad tujimi izdelki in tujim kapitalom, ki danes žre naš denar in izpodkopa domačemu obrtništvi tla!

Le z razumevanjem celokupne javnosti in merodajnih činiteljev, bi bilo še mogoče dvigniti naš že tako močno propadli obrtni stan, ter ga postaviti na tisto mesto, ki mu po vsej pravici pripada!

V dosegu tega se bo vršil po vsej naši državi v dneh od 1.—8. decembra t. l. »Obrtniški teden«. V tem tednu se bodo povsod vršila razna predavanja in druge prireditve, ter obrtne razstave. Obrtni teden ima namen dvigniti v obrtniku zavest, da bo postal ponosen na svoj stan in svoje delo, mu dati novih smernic in moči, ter novega upanja v boljšo bodočnost! Dalje pred vso javnostjo pokazati kako važen činitelj je v družabnem življenju naš obrtni stan, merodajnim činiteljem pa povedati, kako vredno in nujno potrebno je podpirati domače obrtništvo. Naši žal le prevečkrat zelo nevedni javnosti pa pokazati, kaj premorejo pridne roke in znanje domačih obrtnikov!

In kje leži vzrok, da je do tega prišlo! — Prav za prav v obrtniških samih! Obrtniki smo vse premalo samozavestni in ponosni na svoje delo, na katerega polagamo vse premalo pažnje in vrednosti. Sami svojega dela ne znamo prav ceniti. Podcenjujemo same sebe! Obrtniki bi si morali sami vzgojiti svojo publiko! — Zakaj je n. pr. Bata, zlasti v čevljarški stroki tako razširil svoj delokrog v naši državi? Zato ker ne podcenjuje samega sebe, ker je znal svoje izdelke, ki še zdaleka ne odgovarjajo ne po materialu ne po izdelavi vsemu hvalisanju in reklamam, spraviti v svet potom velike reklame, ubijajoč ljudem v glavo in prepričujoč jih, da so njegovi izdelki edino najboljši in prvovrstni. In ljudje segajo po njih, čeravno vedo, da to ni res! Bata je znal pridobiti svojim izdelkom sloves, zato pa lahko sedaj servira svojim odjemalcem, kar hoče in ti kar nekako hipnotizirani segajo po tem blagu, ter menijo, da so napravili zelo dober kup. — Tudi druge inozemske tovarne in tvrdke delajo prav tako! Domači obrtnik pa, ki je zmožen proti njim vsake konkurence v izdelavi in kvalitativnosti izdelkov, molči in pusti, da inozemske tvrdke opravljajo svoje razdiralno delo pri nas. Domači obrtniki smo vse preskromni in preponižni. V sili je treba tudi prijeti za orožje in z njim izgnati naše tlačitelje! Treba je zakričati tako na glas, da nas bodo čuli tudi vsi oni najvišji čuvarji naših pravic, ter nam dali pomoč! — Poglejmo le nekoliko v zgodovino in videli bomo kakšne pravice je imel obrtni stan takrat, ko je bil še združen v celih! Ali bi danes, ko smo združeni v zadrugah, obrtnih udruženjih, ko imamo obrtne zbornice, inspekcije dela, delavske zbornice itd., itd., ne moglo biti prav tako, če že ne bolje...?! Sicer imamo obrtni zakon, toda ta mnogokrat šteti naš obrtni stan, kar je obrtništvo, zlasti mali obrti v kvar, in dovoljuje stvari, ki se z obrtniškiimi težnjami absolutno ne skladajo. To bi bilo treba v prvi vrsti popraviti, splošno obrtništvo pa bi se moralo reorganizirati tako, da bi stvorilo mogočno fronto proti tujemu navalu in tuji konkurenci, kajti domače obrtništvo je močan steber v državi in to v vsakem pogledu. In če ta steber pade — in pade mu grozi — kaj potem...?! Treba je vsemu svetu povedati, da smo tudi mi,

le z razumevanjem celokupne javnosti in merodajnih činiteljev, bi bilo še mogoče dvigniti naš že tako močno propadli obrtni stan, ter ga postaviti na tisto mesto, ki mu po vsej pravici pripada!

V dosegu tega se bo vršil po vsej naši državi v dneh od 1.—8. decembra t. l. »Obrtniški teden«. V tem tednu se bodo povsod vršila razna predavanja in druge prireditve, ter obrtne razstave. Obrtni teden ima namen dvigniti v obrtniku zavest, da bo postal ponosen na svoj stan in svoje delo, mu dati novih smernic in moči, ter novega upanja v boljšo bodočnost! Dalje pred vso javnostjo pokazati kako važen činitelj je v družabnem življenju naš obrtni stan, merodajnim činiteljem pa povedati, kako vredno in nujno potrebno je podpirati domače obrtništvo. Naši žal le prevečkrat zelo nevedni javnosti pa pokazati, kaj premorejo pridne roke in znanje domačih obrtnikov!

V teh dneh bomo tudi obrtniki iz Dolenjske tekrovati med seboj. Naši javnosti bomo dokazali, da stojijo naši izdelki z inozemskimi ne samo v isti vrsti, temveč da jih daleko prekašajo. Vso javnost pa prosimo, naj z razumevanjem sledi tej naši prireditvi in naj po svojih močeh pomaga nam, svojim rojakom, zgraditi mogočno stavbo domačega obrtništva, ki nam bo vsem v ponos, ob enem pa bo tudi močan jez proti tuji, kvalitativno manj vredni poplavi obrtnih izdelkov in njeni ogabni konkurenci!

L. — er.

Obrtniški teden

Konferenca predstavnikov vseh vodilnih obrtniških organizacij in korporacij v državi je dne 3. septembra t. l. v Ljubljani in 23. septembra t. l. v Zagrebu sklenila, da priredi obrtništvo vse države v dneh 1. do 8. decembra t. l. »Obrtniški teden«.

Namen »Obrtniškega tedna« je:

1. Vzdriniti lastne obrtniške vrste, dvigniti samozavest in optimizem, okrepiti solidarnost in informirati o zaščitnem delu in politiki zbornice, obrtniških organizacij in vladnih činiteljev.
2. V vrstah javnosti in konzumentov razpršiti predsodke proti obrtniku, pobijati nazore, da je tuje boljše, pojasniti vlogo obrtništva v javnem, političnem, nacionalnem in gospodarskem življenju naroda, povezanost interesov obrtništva ter kmetijskega in delavskega stanu, obdelati naloge obrtništva za gospodarsko osamosvojitve in zaščito pred prodiranjem tujih elementov in gospodarsko odvisnostjo od tuje industrije in kapitalizma.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Iz naših krajev

11 delavcev se je ponesrečilo na neki beograjski novogradnji, ker so se podirli podporni leseni stebri. Nekateri delavci so resno ranjeni.

Snimanje filma »A življenje poteka naprejš, ki so ga na našem Jadranu snimali češki in naši filmski igralci, bo kmalu dokončano in bo premijera najbrž že januarja 1935.

Aviocesto Beograd-Zagreb, ki bo veljala 800.000.000 Din, bodo pričeli graditi najbrž že na spomlad prihodnjega leta.

Udruženje mlinarjev v Jugoslaviji je sklenilo, da bo na dan 1. decembra oddarilo reveže z moko. Na vsakih 100 kg dnevne kapacitete bodo dali vsi mlinci po 1 kg, tako da bo n. pr. mlin s kapaciteto enega vagona dnevno daroval 100 kg.

V novi mariborski carinarnici bodo te dni pričeli poslovati.

Poneverbo 500.000 Din so odkrili v pokopališkem odseku zagrebske mestne občine.

Puščavnika v Črmošnjicah, 24letnega Ferdinanda Stoniča, ki je že dve leti bival v nekem, 2 metra globokem prepadu, so te dni našli mrtvega.

Narodna skupščina in senat kraljevine Jugoslavije sta se sestala k rednemu zasedanju v ponedeljek 20. novembra.

Vzdrževanje avstrijskih emigrantov v varaždinskih taboriščih velja okrog 20 tisoč Din dnevno. Te dni so begunci v Varaždinu, kakor tudi oni v Bjelovaru in Slavonski Požegi dobili uniforme, ki jih jim je dobavil za vsoto 600.000 Din neki trgovec iz Murske Sobotice.

Jožeta Jezerška in Erno Čeruč, za katerima se je izgubila v planinah vsaka sled, so našli po 19 dnevih mrtva v Kamniških planinah in so ju pokopali na pokopališču v Solčavi.

Tri štipendije po 5000 Kč bo v spomin blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja dajala do 1941. leta češkoslovaška Narodna banka trem našim dijakom.

Trg blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se odslej imenuje največji trg v Celju, ki je doslej nosil ime Janeza Ev. Kreka.

Beograjska občinska zastavljavnica je sklenila, da bo svojim najrevnejšim zastavljalcem brez vsakega plačila vrnila zimске plašče, obutev itd. Kdaj ji bo s podobno darežljivostjo sledila tudi naša ljubljanska?

Gospa Nada Bahorič, sestrična znane terorista Evgena Kvaternika, se je javno v časopisih odrekla vsakega sorodstva z njim.

Predsednik poljske vlade Kozlovski namerava obiskati Beograd.

Francoski poslanik Naggar se je vrnil v Beograd, kjer bo dosedanje poslanštvo napredovalo v rang ambasade.

Najstarejša Črnogorka Jovanka Filipova Jablan je umrla v 110. letu. Za seboj je zapustila 200 potomcev. Njen najmlajši sin ima danes 66 let.

Morilec Vuk Novaković, ki je nedavno zaklal svojega prijatelja, a so ga do razprave pogojno izpustili na svobodo, je sedaj zaradi nezvestobe zaklal svojo ženo.

Odgovorni urednik Lojze Hočvar. Za konzorcij »Obrotnega Vestnika« Josip Rebek. Tiska Narodna tiskarna. — Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

POZOR!

Krojčiči, šivilje in one cenj. dame, ki si delajo obleke doma same, in učitelj in učiteljice obrtno nadaljevalnih šol!

Izšla je krojna knjiga za damske obleke in perilo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku. Ima 156 strani, preko 100 slik, najrazličnejše kroje in dve konfekcijski tabeli.

Zahtevajte prospekt!

Naroča se: **KNAFELJ ALOJZIJ**, krojni učitelj, Križevniška ulica 2, Ljubljana.

Onim cenj. naročnikom pa, ki so naročili moško krojno knjigo, sporočam, da je umejnena knjiga pravkar v delu ter jih obvestim, kakor hitro bo gotova.

Gibanje obrtništva v kočevskem srezu

Nič manj kakor druge, a morda še občutnejše pritiska gospodarska kriza dolenjskega obrtnika. Vsi njegovi naporji vzdržati se na površju, so zastoj in beda mu trka vsak dan močnejše na vrata. Kako težko mu je, se je videlo 12. septembra letos v Ribnici, kamor so ga pozvali njegovi voditelji na protestno zborovanje ter se je pozivu odzvalo v res impozantnem številu.

Za ta dan so sklicala vsa obrtniška združenja kočevskega sreza skupno z gostilničarskimi združenji ob 9. uri dopoldne protestno zborovanje, ki se je vršilo v Ribnici v veliki prireditveni dvorani gostilne Podboj. Obrtniki so se pozivu odzvali ter so prihajali od vseh strani peš in z vozovi tako da je sicer mirni trg že v jutranjih urah oživel. Ob napovedani uri je bila dvorana nabito polna ter je bilo zbranih nad 400 obrtnikov, da manifestirajo za svoje pravice in zahtevajo kruha zase in za svojo družino. Prisotne so bile celotne uprave vseh 5 obrtniških združenj iz sreza s svojimi predsedniki Češarkom in Campo iz Ribnice, Lenarčičem iz Ponikev in Novakom iz Kočevja, kakor tudi zastopniki gostilničarskih združenj. Zbornico je zastopal njen član g. Krapež, a okrožni odbor njegov tajnik.

Ob 10. uri je predsednik Campa otvoril zborovanje in v svojem pozdravnem govoru poudaril, da ni nikaka demonstracija proti obstoječemu redu in zakonom ali oblastim, ker je obrtnik dober državljan, pač pa je zborovanje naperjeno proti vsemu onemu, kar teži obrtniški stan.

Sledili so posamezni referati. Češarek je poročal o davčni preobremenitvi, ki otežuje položaj obrtnika posebno z zakonitim povišanjem pridobnine in s postrežno davčno prakso. Wolf in Ep-pich sta govorila o težnjah kočevskih obrtnikov in Smole o nelojalni konkurenci. S posebnim zanimanjem so sledili zborovalci referatu Lenarčiča o šušmarstvu, ko je navajal posamezne ovadene kričiče, a ne kaznovane slučaje nelegalnega obrtovanja ter apeliral na upravne oblasti, naj tej škodljivi panogi posvete več pažnje. Navzočni so mu živahno pritrjevali, ter zahtevali remediju, ker bo obrtništvo sicer prisiljeno radi brezposelnosti in težkih javnih dajatev odložiti obrtne liste. Gačnik je v svojem govoru opozoril na krošnjarstvo, Prah pa na pletarsko obrt. Po poročilih zastopnikov zbornice in okrožnega odbora je v jako temperamentnem govoru zahteval kovaški mojster Pogorelec odpravo zgradarine za malega podeželskega obrtnika, ker jo smatra med davki za največje breme. Izjavil se je proti pavšalizaciji, ker je z njo prizadeta večina podeželskih obrtnikov, ker ni zaposlena skozi vse leto, ter zahteval kategorizacijo pridobnine in zaščito obrtnika analogno zaščiti kmeta ter pokazal potrebo po ustanovitvi obrtnega muzeja.

Koncem je Češarek v imenu navzoč-nih apeliral na prisotnega zastopnika sreskega načelstva, da tolmači iznese-

ne želje in zahteve obrtnikov pri obrtni oblasti z željo, da jih le ta resno upošteva.

Soglasno je bila sprejeta resolucija glede zaščite obrtnika, ureditve kreditnih razmer, znižanja obrestne mere, omogočitve soudeležbe obrtnikov pri državnih dobavah, olajšave davčnih bremen, šušmarstva in konkurence državnih delavnic, kazenskih in drugih podobnih zavodov, ter industrij, ki v produkciji dobivajo vedno bolj monopolski značaj.

Nazadovanje slovenske trgovine in obrti

Po statistiki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je bilo na njenem področju v tretjem četrtletju letošnjega leta prijavljenih 168 novih trgovin nasproti 160 v prejšnjem četrtletju, a objavljeno 587 nasproti 383 v prejšnjem četrtletju in je tedaj bilo v tem četrtletju 419 odjav več kakor prijav nasproti razliki 223 v prejšnjem četrtletju.

Od začetka letošnjega leta je bilo prijavljenih vsega skupaj 525 trgovin, a objavljenih 1618, tako da je v letošnjem letu do konca septembra **število trgovin nazadovalo za 1093**.

V zadnjih dveh letih in treh četrtinah tretjega je število trgovin v Sloveniji nazadovalo za 3043, t. j. od 13.000 na 10.000.

V tretjem četrtletju letošnjega leta je bilo prijavljenih 245 obrti nasproti 238 v prejšnjem četrtletju, a objavljenih je bilo 671 nasproti 473 v prejšnjem četrtletju, tako da je v zadnjem številu odjav višje za 426, a v predzadnjem je bilo za 235. Od začetka letošnjega leta do konca septembra je bilo prijavljenih v Sloveniji 914 obrtnih delavnic, a objavljenih 1991, tako da je **število obrtnih delavnic nazadovalo za 1077**

od začetka letošnjega leta do konca septembra, dočim nazadovanje od leta 1932 dalje do danes znaša že nad 3000.

Kakor vidimo iz teh podatkov, sta slovenska trgovina in obrt silno nazadovale. Od začetka 1932 do danes se je število trgovin v dravski banovini zmanjšalo za eno četrtino, a ta proces kljub vsemu še ni končan, ker je trgovina pod stalnim pritiskom neenake konkurence s konzumnimi zadrugami, ki so osvobodene davčnih dajatev, ki ravno trgovine najbolj obremenjujejo. Nič boljši položaj ni med obrtniki.

Kmetski vodni mlini

Nekatera sreska načelstva so tolmačila najnovejšo ministrsko uredbo o mlinarjih tako, da so kmetski vodni mlinci sploh izvzeti od določila obrtnega zakona in da zanje ni potrebno posoblastilo in članstvo v prisilnem združenju. Proti temu je ugovarjala Zbornica za TOI v Ljubljani na kr. bansko

upravo, ki je z odločbo z dne 8. oktobra 1934, VIII. No. 3849/2 zavzela stališče v smislu predlogov zbornice ter odgovorila tole:

»Pozivno na dopis z dne 24. septembra t. l. št. 14010 se Zbornica obvešča, da kraljevska banska uprava potrjuje tamošnje mišljenje kot pravilno, dočim je stališče sreske izpostave v Skofiji Loki zmotno. Kmečki mlinci šele tedaj izgubijo karakter obrta, kadar se prilagodijo odredbam § 1. obrtnega zakona, t. j. da v manjšem obsegu predelejujejo samo lastne proizvode. Ta okolnost bo dana komaj v katerem primeru. Kjer pa je ta okolnost že doslej bila dana, dotični mlin niti doslej ni spadal pod določila obrtnega zakona.«

Če torej mlinci meljejo tudi tuje žito, morajo vedno imeti pooblastilo in pripadati pristojnemu obrtniškem združenju.

Iz tujine

Sporazum o razoroženju je sploh nemogoč, kakor je izjavil ameriški zunanji minister, ker so bila tudi doslej vsa pogajanja brezuspešna.

Gospodarska vojna je izbruhnila med Irsko in Anglijo, ker se nista mogli med seboj sporazumeti. Angleška vlada je odločila, da bo še dalje izvajala najstrožje mere za zaščito lastnega gospodarstva.

Dva nova čina sabotaže so ugotovili na francoskih državnih železnicah blizu Pariza, kjer so neznanci precej poškodovali železniško progo.

Mac Donald je v svojem govoru o vojnih industrijah naglasil, da se pod okriljem istih dogaja marsikaj nedovoljenega.

Povečanje izdatkov za vojaštvo je zahteval nizozemski vojni minister.

»Občutljiva mesta« bo Češkoslovaška po izjavi ministra za narodno obrambo močno utrdila.

Japonski parnik »Eiriju Maru« je s 3409 tonami tovora in 50 mož posadke neznanu kam izginil.

Nemški front iz Saargebieta se je Društvo narodov pritožilo proti saarskemu predsedniku Knoxu, češ da je silno pristranski.

Sneg pada že nekaj dni v Alpah in so vse ceste v Dolomitih zasažene. Zimski sport je povsod že sila živahen.

12.000 ljudi so aretirali v Romuniji ob priliki zadnje ogromne racije. 8.000 so jih obdržali v zaporih. Večinoma so to tujci z nepravilnimi dokumenti.

Proces proti atentatorjem na grškega predsednika Venizelosa se je te dni pričel v Atenah. Trajal bo nekaj mesecev in bo veljal državo nekaj milijonov.

Trolleybuse t. j. električne tramvaje brez tračnic je na progah 3 in pol km vpeljala mestna občina v Pragi.

Newyorški liftboyi se pripravljajo na generalni štrajk, zaradi česar je med prebivalstvom izbruhnila velika panika, ker ne bo moglo iz hiš.

Poljske rudnike soli v Bochniji so zaprli, ker so rudarji zagrozili, da se bodo vanje zaprli in pričeli s pasivno rezistenco.

Velik raport vseh prefektov italijanskih provinc se je vršil te dni v Rimu in je Mussolini osebno vsem dal navodila za nadaljnje delo na podlagi novega korporativnega sistema.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Zaloga stekla, porcelana, zrcal, svetilk, raznih okvirjev itd.

STAVBNO IN UMET. STEKLARSTVO

AVGUST AGNOLA

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 10

Račun poštne hranilnice 10.940

Telefon 2478

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagajte onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu. — V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico ZANATSKE BANKE Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam